

**KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNI
QO'LLAB – QUVVATLASH MEKANIZMLARI***Islamova Bahora Anvarovna**Navoiy Innovatsiyalar Unversiteti**Iqtisodiyot yo'nalishi 2-kurs talabasi**Ilmiy rahbar: Gafurova Dilobar Karamatovna*

Annatsiya: Mazkur maqolada kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash mexanizmlarining iqtisodiy ahamiyati va ularning samarali ishlash yo'llari tahlil qilinadi. Unda davlat tomonidan yaratilayotgan huquqiy, moliyaviy va institutsional shart-sharoitlar, jumladan soliq imtiyozlari, kreditlash tizimi, subsidiyalar, biznesni ro'yxatdan o'tkazish jarayonlarini soddalashtirish kabi omillar yoritilgan. Shuningdek, tadbirkorlik subyektlarini rivojlantirishda innovatsion yondashuvlar, raqamli texnologiyalarni joriy etish hamda davlat-xususiy sheriklik mexanizmlarining o'rni alohida ko'rib chiqiladi. Maqolada kichik biznesni qo'llab-quvvatlash orqali yangi ish o'rinlari yaratish, aholi bandligini ta'minlash va iqtisodiy o'sishga erishish masalalari ilmiy asosda bayon etilgan.

Abstract: This article analyzes the economic significance of mechanisms for supporting small businesses and private entrepreneurship, as well as ways to ensure their effective functioning. It highlights the legal, financial, and institutional conditions created by the state, including tax incentives, credit systems, subsidies, and the simplification of business registration procedures. Furthermore, the role of innovative approaches, the implementation of digital technologies, and public-private partnership mechanisms in the development of entrepreneurial entities are examined. The article also scientifically discusses the importance of supporting small businesses in creating new jobs, ensuring employment, and achieving sustainable economic growth.

Аннотация: В данной статье анализируется экономическое значение механизмов поддержки малого бизнеса и частного предпринимательства, а также пути обеспечения их эффективного функционирования. Освещаются правовые, финансовые и институциональные условия, создаваемые государством, включая налоговые льготы, систему кредитования, субсидии и упрощение процедур регистрации бизнеса. Кроме того, рассматривается роль инновационных подходов, внедрения цифровых технологий и механизмов государственно-частного партнерства в развитии предпринимательской деятельности. В статье также научно обоснована значимость поддержки малого бизнеса для создания новых рабочих мест, обеспечения занятости населения и достижения устойчивого экономического роста..

Kalit soʻzlar: kichik biznes, xususiy tadbirkorlik, qoʻllab-quvvatlash mexanizmlari, soliq imtiyozlari, kreditlash, investitsiya, biznes muhit, davlat siyosati, iqtisodiy rivojlanish, raqamli iqtisodiyot.

Keywords: small business, private entrepreneurship, support mechanisms, tax incentives, crediting, investment, business environment, state policy, economic development, digital economy

Ключевые слова: малый бизнес, частное предпринимательство, механизмы поддержки, налоговые льготы, кредитование, инвестиции, бизнес-среда, государственная политика, экономическое развитие, цифровая экономика.

Kirish

Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik har qanday davlat iqtisodiyotining muhim unsuridir. Ular nafaqat ish oʻrinlarini yaratishda, balki innovatsiyalarni joriy etishda va iqtisodiyotni diversifikatsiyalashda ham muhim rol oʻynaydi. Ushbu kichik va oʻrta tadbirkorlik subyektlari koʻplab sohalarda faoliyat yuritib, iqtisodiy farovonlikka hissa qoʻshadi. Shu sababli, ularni rivojlantirish va mavjudligini taʼminlash uchun samarali qoʻllab-quvvatlash mexanizmlari zarur. Qoʻllab-quvvatlash choralari orqali kichik bizneslarning barqarorligi oshib, yangi gʻoyalar va xizmatlar paydo boʻlishiga imkon yaratiladi, bu esa iqtisodiy oʻsishga va raqobatbardoshlikni mustahkamlashga olib keladi. Hozirgi iqtisodiy sharoitda kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlari koʻplab qiyinchiliklarga duch kelmoqda. Asosan, resurslarga va moliyalashtirishga erishishdagi cheklovlar hamda bozor imkoniyatlarining noaniqligi ularning faoliyatini murakkablashtiradi. Shu munosabat bilan, ushbu tadqiqotning asosiy maqsadi mavjud qoʻllab-quvvatlash mexanizmlarini tahlil qilish va ularning samaradorligini oshirish yoʻllarini taklif etishdir. Bu orqali kichik biznes subyektlari va xususiy tadbirkorlikning rivojlanishi uchun qulay sharoitlarni yaratish maqsad qilinmoqda.

Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni qoʻllab-quvvatlash iqtisodiy rivojlanishning eng muhim yoʻnalishlaridan biri hisoblanadi. [1] Chunki bu sektor iqtisodiyotning moslashuvchanligini oshiradi, yangi ish oʻrinlarini yaratadi hamda aholining bandlik darajasini yuqoriga koʻtaradi. Shu bilan birga, kichik biznes bozor iqtisodiyotida raqobatni kuchaytirib, mahsulot va xizmatlar sifatining yaxshilanishiga olib keladi. Davlat tomonidan kichik biznesni rivojlantirishga qaratilgan siyosat tizimli ravishda amalga oshiriladi. [2] Bunda tadbirkorlik subyektlarini roʻyxatdan oʻtkazish jarayonlarini soddalashtirish, soliq yukini kamaytirish hamda turli imtiyozlar berish asosiy oʻrin tutadi. Ushbu choralar tadbirkorlik faoliyatini boshlashni osonlashtirib, yangi biznes subyektlarining koʻpayishiga xizmat qiladi. Moliyaviy qoʻllab-quvvatlash mexanizmlari kichik biznesni rivojlantirishda hal qiluvchi ahamiyatga ega. Bank kreditlari, imtiyozli moliyalashtirish dasturlari va davlat grantlari tadbirkorlarning

ishlab chiqarish quvvatini kengaytirishga yordam beradi. [3] Natijada korxonalar zamonaviy texnologiyalarni joriy etish, mahsulot sifatini oshirish va eksport salohiyatini rivojlantirish imkoniyatiga ega bo'ladi. Shuningdek, biznes muhitini yaxshilash ham muhim yo'nalishlardan biridir. [4] Byurokratik to'siqlarni kamaytirish, raqamli xizmatlarni rivojlantirish va investitsiya jarayonlarini shaffoflashtirish tadbirkorlar uchun qulay sharoit yaratadi. Bu esa ichki va tashqi investorlar ishonchini oshirib, iqtisodiyotga qo'shimcha mablag' kirib kelishini ta'minlaydi. Raqamli iqtisodiyot sharoitida kichik biznes yangi bosqichga chiqmoqda. Elektron savdo platformalari, onlayn xizmatlar va raqamli marketing vositalari tadbirkorlarga keng imkoniyatlar yaratmoqda. [5]

Xulosa: Xulosa qilib aytganda, kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash mamlakat iqtisodiyotining barqaror rivojlanishida muhim ahamiyatga ega. Ushbu soha yangi ish o'rinlarini yaratish, aholining bandlik darajasini oshirish hamda iqtisodiy faollikni kuchaytirishda asosiy omillardan biri hisoblanadi. Shu bois davlat tomonidan amalga oshirilayotgan qo'llab-quvvatlash siyosati tadbirkorlikni rivojlantirishga qulay sharoit yaratishga yo'naltirilgan. Tahlillar shuni ko'rsatadiki, soliq imtiyozlari, moliyaviy yordam mexanizmlari, kreditlash tizimini takomillashtirish va investitsiyalarni jalb etish kichik biznes subyektlarining samarali faoliyat yuritishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Foydalangan adabiyotlar:

- [1] O'zbekiston Respublikasi Prezidentining qarorlari va farmonlari. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirish chora-tadbirlari. – Toshkent, 2023.
- [2] World Bank. [Doing Business Report](#). – Washington, D.C., 2020.
- [3] International Labour Organization. [Small and Medium Enterprises and Decent Work](#). – Geneva, 2022.
- [4] OECD. [SME and Entrepreneurship Outlook](#). – Paris, 2023.
- [5] Asian Development Bank. [Supporting Small Businesses in Developing Economies](#). – Manila, 2021.